

3000 ems

A. KRONENBERGS

TUNTULU JURĪTIS

A/S. VALTERS & RAPA IZDEVUMS

ПРОВЕРЕНО
1949 г.

1953

L. V. B.
№. ~~302790~~

0309057849

Valtera un Rapas
akc. sab. grāmatspiestuve
Rīgā, Brīvības ielā 129/133.

Tuntuļu Jurītis ganos

Brīnas draugi, brīnas radi:
Zēnam ir jau seši gadi,
Tomēr ne tas lāga svarā
Pieņemas, ne arī garā.
Ne tas kaut ko darīt prot,
Ne tam var ko ieskaidrot.
Viņš tik, vai tas vakars, rīts,
Mātei pakaļ skrej un dīc.

Visi prāto, kas te darāms,
Kā tas mācāms, kā tas baņams,
Kā vislabāk tikt uz kājām
Tādam zēnam sīkam vājam.

Skroders saka: „Tiešām zēns
Pārāk nevarīgs un lēns:
Ko tik daudz te domāt, būt, —
Mācīsim to svārkus šūt.

Jo to katrs zin, ka amats
Visas labklājības pamats.

Māte atteic: „Kas par prieku
Mācīt to par amatnieku!
Pats tu redzi, kā tev klājās:
Nav tev lāga bikšu kājās,
Nav tev sarkans grasis ķešā,
Tā tu dzīvo mūžam bešā,
Kā bez jēgas, kā bez prāta:
Galvas nauda nemaksāta,
Žīds pa diegiem solās rīt
Pletīzeri aprakstīt.“

Krusttēvs Toms sāk galvu kasīt. .
„Bērns tak nemāk rakstīt, lasīt, —
Laiks to būtu skolā raidīt...“

— „Ko nu sākat bērnu baidīt!“
Kaimiņtēte ņemas rāties.
„Kā var tādām skolā klāties? —
Var viņš tur, Kungs, stāv man klāt,
Savu galvu samaitāt.“

Izdzirdējis vārdu skola,
Jurīts nosēžas uz sola,
Nokaļ galvu, itkā būtu
Tāda lieta tam par grūtu.

„Es nu gan te cilvēks lieks,“
Saka vecais pušelnieks,
„Bet es saku: lai tik raugām
Padomāt, kā paši augām.
Es ar savu sievu Madi
Ganos gājām pieci gadi,
Pieci gadi ganos gājām
Un par skolām nedomājām.“

Te nu skroders liek šim manīt,
Ka nav viegli lopus ganīt:
Lietus, rasa, niknais vējš,
Saules tveice, pērkons spējš,
Krusa, salna, — vis tas esot
Gana zēnam jāpanesot.

Kaimiņtēte sirnu bārdu
Beidzot sacīs savu vārdu:
„Lai nu būtu tas kā būdams, —
Bērns nav lutināms, bet rūdāms.
Es par sevi sacīt varu, —
Šitāds puisēls būdams aru,
Cēlos augšā pulksten trijos
Un no darba nebaidijos.
Tikai tad uz ceļa tiksim,
Ja tam kaut ko darīt liksim.“

Un tad nospriež tie, ka rīt
Būs tam cūkas ganos dzīt.

Otrā rītā, ak tu mūžs!
Mazais Jurīts sten un pūš.
To tūlīt var katris manīt, —
Netik vīram cūkas ganīt.

Bet vai klieudz, vai brēc, vai lēkā, —
Tas, kas nospriets, paliek spēkā.

Māte gana kuli taisa
Tam no lielā miltu maisa;
Nogriež prāvu maizes riku,
Liek tai vidū tauku pikū,
Divas prāvas šķēles gaļas,
Gabalu no siļķes zaļas.

Šuj no jērādiņas glīti
Gaŗu gana cepurīti,
Iedod cimdus rakstiem baltiem,
Un pret lietu, vējiem saltiem
Uzvelk tam ar gudru ziņu
Savu balto kažociņu.

Sajož to, — ak tavu postu! —
Vēl ar gaŗo tēva jostu.

Beidzot uzvelk kājās tas
Vecā tēva pastalas.

*

Tā nu, apgādāts kā klājas,
Jurīts cūkas dzen no mājas.
Cūku baram strauji tekot,
Spēj viņš tikko tikko sekot.

Redzot tāda gana gaitas,
Brīnas āzis, brīnas aitas,
Brīnas vārņa koka galā.
Vecais ezis lauka malā
Smej un bērniem rād' ar roku:

„Skatiet, kas tur nāk par spoku!
Jāsmejas te jauniem, veciem, —
Piecas šubas tam uz pleciem.
Gan viņš svīdīs, gan viņš sutīs,
Gan viņš savu pirti jutīs.“

*

Nav vēl rīta cēliens gaŗām. —
Ko nu labu redzēt varam? —
Ganāms pulks pa noru ganās,
Mazais Jurīts sēž un klanās,
Piegurst sirds tam, piegurst kājas,
Piere sviedru lāsēm klājas. —
Necieš vīra sīkie kauli
Karsto pavasara sauli.
Miega mātes ieaijāts,
Jurīts drīz vien guļ un kŗāc.

Sākot sivēni kā klājas
Zemi rok un rušinājas,
Tomēr drīz tie nojauž, mana,
Ka tiem nav vairs sava gana.
Tad nu sāk tie, īsi sakot,
Skraidīt, plosīties un trakot.

Sausā kokā vārnas klie dz:
„Jurīt, Jurīt, neaizmiedz!
Ko tu valsties, ko tu guli, —
Sivēns aiznes maizes kuli,
Izēd tavu sviesta cibu, —
Celies, sadod tam ar stibu!“

Velti! labi ieaijāts,
Jurīts tikai guļ un kŗāc.

Kaimiņtēte lauku pirmo
Ecēdams ar savu sirmo,
Vēro tanī dienā jaukā
Troksni papuvē aiz lauka.
Ko tā vārna klie dz bez stājas:
„Jurīt, Jurīt, celies kājās!“
Izrāvis no sētas mietu,
Ies viņš lūkot, kas par lietu.
Pieiet, skatas, — dienīņ manu! —
Cūkas aprakušas ganu!

A.K.1934.

Smilšu kalns pār viņu klājas,
Ārā vairs tik deguns, kājas.
Kaimiņtēte neprot joku,
Sadod cūkām viņš ar koku,
Ceļ no dobes ganu laukā;
Tas vairs tikko pūš un šņaukā —
Sastindzis, pavisam stīvs,
Tomēr, paldies Dievam, — dzīvs.

Tad nu tēte mundrām kājām
Stiepj pa pleciem to uz mājām.

Kad nu Jurīts pārņests mājās,
Māte raud un skroders rājas:
„Cik tur trūka, — tīri briesmas, —
Ka mēs vilktu bērņu dziesmas!“

„Tas tak katram redzams, zināms, —
Bērns vēl auklējams un tināms,“
Krusttēvs saka lēnā garā.

Te nu tēte metas barā:
Tad jau mucā viņu varot,
Glabāt un pa spundi baņot;
Tik ja šitā darīt sākšot,
Lietas koks te neiznākšot.

Raibā kaza

Jurītim nu labi klājas, —
Dzīvot var viņš atkal mājās.
Pēc šī notikuma baigā
Viņš tik mātei pakaļ staigā.

Mātei iedzīve ir maza, —
Viena pate raiba kaza.
Tik ar Jurīti, kā nagos,
Kaza bieži saiet ragos.

Lieta tā, ka kazai zobi
Niez uz mātes sakņu dobi,
Bet kad Jurīts drošu prātu,
Bruņojies ar slotas kātu,
Viņu grib no dārza vadīt, —
Sāk tā mazo bērnu badīt.
Reizēm iet tam visai plāni:
Dibens zils un zili sāni.

Skroders sen jau mātei baŗas:
„Skaties, kā tā kaza darās.
Tev tik viss pa jokam liekas,
Skaties, ka kas nenotiekas.“
Lai reiz beigas būtu strīdam,
Vajag kazu pārdot žīdam.

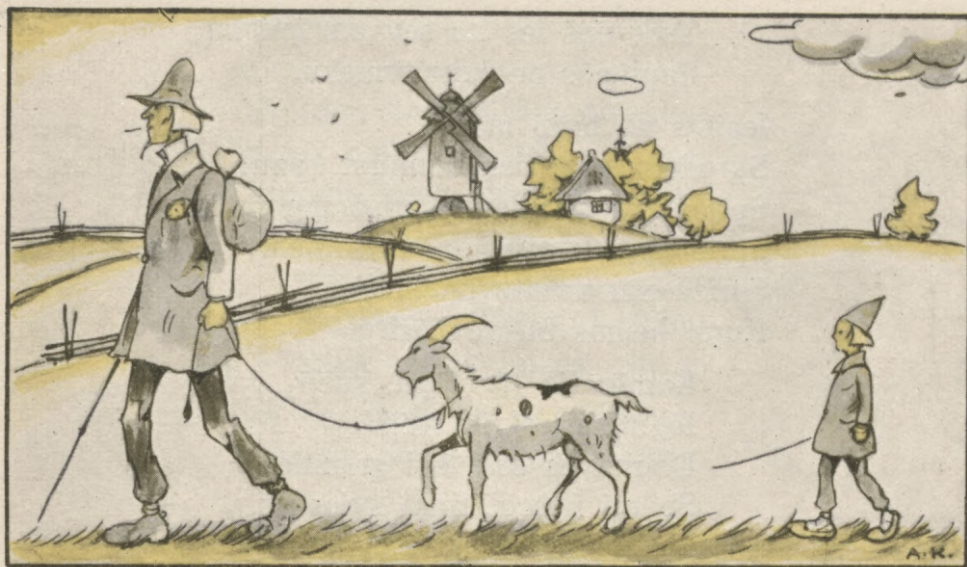
Viens kas taisnība un tiesa:
Kaza ir pavisam liesa.
Žīds, to redzot, galvu krata,
Sola tik pusotra lata.
Vairāk gan viņš nevarot
Par tik vāju lopu dot.

Nu, ja nevar, — neko darīt,
Tad tie vienojas, ka parīt
Skroders kazu tāpat kājām
Aizvedīs uz žīda mājām.

*

Tiešām, skroders dienā trešā
Ierodas ar valgu ķešā.
Mātei sirds pēc kazas kvēlo,
Viņa glauda to un žēlo.
Kaza, manot kas par lietu,
Negrib atstāt savu vietu,
Sāk tā sirdīgi ar rāģiem
Sadot skroderim pa nāģiem.
Tik, kad māte iziet talkā,
Izdodas tam veidā smalkā,
Neciešot nekādu kaiti,
Uzmest kazas rāģiem saitī.

Kad nu kaza sāņus šaujas,
Turot valgu abās sauģās,
Skroders, cik tas viņa spēkā,
Tai kā circens pakaļ lēkā.

Bet jau drīz, pēc brīža maza,
Piekūst skroders, piekūst kaza;
Piekūst Jurīts, līdzī skrejot,
Piekūst arī Krancis rejot.

Kad tie atpūtušies brīdi,
Beidzas arī visi strīdi.
Kaza redz, ka viss ir nieki,
Pretoties te gluži lieki.
Un kad skroders ceļas kājās,
Viņa seko tam, kā klājas.

Ceļš gar dzirnavām iet gaļām.
„Te nu atpūsties mēs varam,“
Skroders teic un skatās vietu,
Kur lai savu kazu sietu.
Skatās, skatās, beidzot iet
To pie dzirnu spārna siet.
Tur ir labi, tur ir ēna,
Velk gar stūri vēsma lēna.

Tad viņš ies un sev par prieku
Papļāpās ar dzirnavnieku.

Iegājis uz brīdi mazu,
Skroders drīz vien aizmirst kazu;
Spriež par spokiem, spriež par gariem
Spriež par nemieriem un kaņiem;
Spriež par valutu un krīzi,
Kuņai beigas būšot drīzi.

Kamēr šie tā pļāpā, spēji
Iegriezušies rīta vēji.
Dzirnavas sāk lēni griezties,
Spārni šņācot riņķī sviesties.

Pēkšņi. dzirnu ratiem čīkstot,
Spārniem ceļoties un slīgstot,
Jurīts, atspiedies pret maisu,
Sauc, ka kaza skrien pa gaisu!

Skroders, drirdot tādas lietas,
Laukā izmetas uz vietas,
Liek, ko nagi nes pa sētu,
Un, lai dzirnas apturētu,
Knaši saķer viņš ar roku
Smago dzirnavspārna koku...

Bet tūliņ — kas tās par bēdām —
Seko kazai viņš pa pēdām!

Iznāk mielders, iepleš acis:
Tiešām — nepiedzīvots tracis!
Piesieta pie dzirnu spārna,
Kaza laižas tā kā vārna,
Bet tai pakaļ tā kā spalva
Lido vecais aitasgalva.

Skroders sauc, lai mielders darot,
Ko tik spējot, ko tik varot,
Kamēr kazai nav vēl beigas!

Melders tad pie lielas steigas
Aptur dzirnas un tad bažas:
„Skroder, kas nu šitā daras!
Te tev mācība ir laba: —
Turpmāk kazu sien pie staba.

„Nestāsti nu tikai mājās,
Kā pa dzirnavām mums klājās,
Skroders, tālāk ejot lēnām
Saka vairāk reizes zēnam.

Tad tie gludi, kā pa sviestu,
Sasniedz pāris stundās miestu.

*

Gaidot kazu, vecais Mozus
Vāc no staļļa spalvu grozus,
Sīkas lietas šādas tādas,
Lupatas un teļu ādas.
Lai tā varētu pa stalli
Dzīvot ērti, kā pa balli.

Mozus ir pie dūšas labas, —
Šovakar tam sāksies šabas.
Te nu tādā brīdī svētā
Skroders ievēd kazu sētā.

Mozus cilvēks grib tūlīt
To uz pēdām stallī dzīt.
Kazai tomēr nav vien' alga,
Kas to dzen un ņem aiz valga;
Nenāk viņai arī prātā
Dzīvot tādā tumšā krātā,
Kur no pagalma un akas
Nāk daždažādākās smakas.

Nu ja nē, tad tik ar stibu
Mozus locīs viņas gribu.

Locīs? — Nu, tad kaza ar
Parādīs, ko viņa var.
Pēkšņi viņa tā kā zibens
Iespeļ Mozum tur, kur dibens.
Mozus tā kā ķerts no triekas
Mudīgi gar zemi liekas.

Pa tām starpām sirmais Jutkus
Ēzdams sīpolus un rutkus
Skatās: kaza viņa brāli
Nosviedusi tā kā cāli.
Nu, ja tā šī darīt varot,
Izies viņš ar kazu kaņot.

Bet vai viņam labāk klājas? —
Drīz tam ari gaisā kājas.

Mozus sieva skaistā Zāra
Kukņā vistas zupu vāra.
Redzot, kāds tur ārā tracis,
Viņa kliedz un slauka acis

*

Uz to troksni te pa brīdi
Saskrien visi miesta žīdi,
Cits ar mietiem, cits ar tauvām.
Visiem dūša tā kā lauvām.

Bet kad redz tie brāļus abus
Guļam tā kā lauztus stabus,
Sāk viens otris kasīties,
Klusām projam lasīties.

Te nu kaza pilnā sparā
Drāžas apjukšo barā.
Tā tie visi: Gaņais Jankels,
Nūdels, Trabucers un Tankels —
Cits pār žogu, cits gar mūri,
Cits ko nagi nes, ap stūri, —
Visi čaklāki par lodēm
Rikšiem skrien uz savām bodēm,

*

Tad nu Mozus, braukot kāju,
Saka zēnam balsi vāju:
„Jurīt, še tev divi graši,
Ved to kazu projām aši,
Lai es te bez briesmām kādām
Varu tirgoties ar ādām.“

Jurīts paņem naudas abas,
Novēl Mozum labas šabas.
Kaza tagad paliks pašiem,
Bet par vecā Mozus grašiem
Nopirks viņš uz savu roku
Labi prāvu pēperkoku.

Vecā Beka

Jurīts nu ar kazu abi
Satiek, jāteic diezgan labi.
Ne vairs kaza apkārt skraida,
Ne tā mazo bērnu baida.
Dzīvo viņš no dienas dienā —
Bezbēdīgs, kā kunkuls pienā.

Cauru dienu sviedrus liedams,
Visos grūtos darbos iedams,
Kaimiņtēte nevar stāties, —
Sāks viņš beidzot mātei rāties:

Ko šī domājot un gaidot,
Ko tas puika apkārt skraidot?
Lai tak reiz pie prāta tiekot,
Lai tam kaut ko darīt liekot —
Varot tas tak kādu rīt
Iet un sēnes palasīt.
Tiešām, ko šim mājās blēņot, —
Māte sūtīs viņu sēņot.

Skroders atkal klāt kā likts,
Baņās mātei varen pikts:
„Vai tad tas, kam sirds ir krūtīs,
Bērnu tādās briesmās sūtīs?
Kas gan nezina mūsu mežu,
Cik tur sesku, cik tur ežu!“

Kaimiņtētim runa sava:
„Kur tad dzīvē briesmu nava?“ —
Gan viņš, ja tik Dievs to likšot,
Sveiks un vesels mājās tikšot.

Tā nu kādā rītā jaukā
Jurīts atkal pūš un šņaukā.
Ārā tikko gaisma svīst, —
Netik tam no migas līst.

Bet nu ticis reiz uz pekām,
Staigā viņš pa meža tekām.
Mušmiru te tiku tikām,
Bet no bekām, baravikām,
Jurīts, iedams cauru dienu,
Nevar atrast it nevienu;
Nevar atrast, kā par spīti,
Pat nevienu bērزلapīti.

Kad nu beidzot priedēs retās
Pasakaina krēsla metās,
Tukšu kurvi, smagām kājām
Jurīts taisās iet uz mājām.

Viegli taisīties, bet iet
Nav tik viegli, kā tas šķiet,
Jo par to, kur tagad mājas,
Vīram zināšanas vājas.

Pa tām starpām itin klusi
Arī nakts ir uznākusi.
Pēkšņi tiek pavisam salti,
Ceļās miglas tēli balti,
Un tepat kāds balsī žēlā
Vaidēt sāk tai stundā vēlā.

Zēnam kļūst pavisam baigi,
Te tam svilst, te bālē vaigi,
Un nu sāk viņš balsī skaļā
Laist, cik spēdams, raudas vaļā.

Ka nu šis tā kliedz, pēc brīža
Vīrels tāds — pusotra sprīža
Gaļumā, pa tumšo teku
Steidzas šurpu — pliku, pleku.

„Kas te, taisot troksni lieku,
Pārbiedējis naktsvaktņieku?“

Mazais Jurīts rimstās gaudot
Un nu teic, kādēļ viņš raudot:

Tik uz mājām, tik uz māti
Esot visi viņa prāti.

„Šovakar gan, mīļais dēls,
Ir jau nakts un diezgan vēls,
Bet uz mājām ceļu rit
Varu tevīm parādīt.
Tagad bez jebkādam bēdām
Tikai seko man pa pēdām.“

Tad tie iet pa tumšo teku,
Kamēr sasniedz Veco Beku.

Tā kā kaķa acs tai krogā
Zaļgans ugunīņš spīd logā.
Durvis, kad tie klāt tām ķeņas,
Pašas lēni vaļā veņas,
Čikstēdamas balsī žēlā:
„Sveiki vakarstundā vēlā!“

Kad tie padod labu nakti,
Piesisdams ar kāju takti,
Circens, kroga spēlmanīts
Čigā tā ka rūtis trīc:

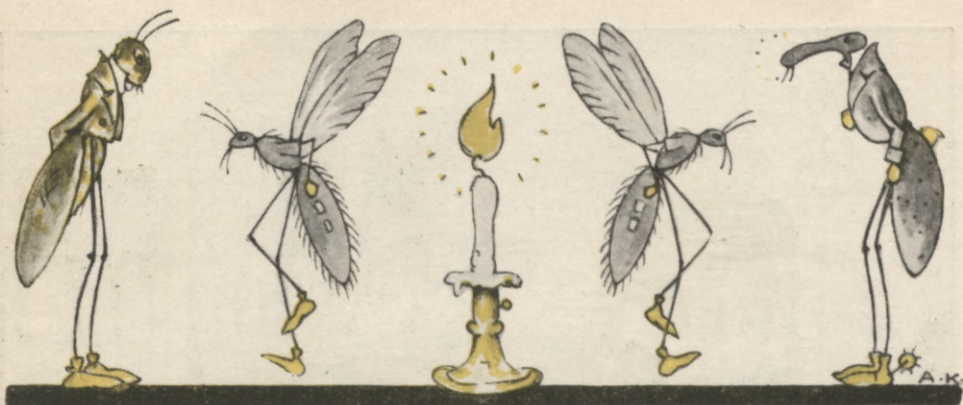
„Čīgā, čīgā, čīgā, čīgā, —
Kaķam lieli radi Rīgā.“

Vaktnieks noliek kaktā koku,
Padod krogus rūķim roku.

Krogus rūķis vienos kreklos,
Liedams viesiem kausos seklos,
Brīnās, kur gan vecais Spricis
Pie tik liela bērna ticis.

Vaktnieks stāsta, kā pa nakti,
Kad viņš izgājis uz vakti,
Atradis pie bērza likā
Viņu raudam balsī sīkā.

Bet kad mājas vietu prasa,
Krogus rūķis galvu kasa:
Te jau, kā to vaktnieks zinot,
Šodien blusai kāzas svinot.

Viesu pilnas visas telpas.
Ne te lāga tikt pie elpas,
Ne te paspert soli kādu. —
Kur te guldīt milzi tādu?!
Lai tik vērojot un zinot,
Ka viņš kādu nesaminot.

Jurīts apskatās, — patiesi,
Sanākuši lepni viesi:

Cits ar spārniem, cits ar ragiem,
Cits ar sprīdi gariem nagiem;
Citam acis tā kā spoles,
Citam korpēm kaula zoles;
Citam žokļi tā kā suķim,
Citam ilens galā snuķim.

Citi sēž uz gaŗa sola,
Staipa ragus, acis bola;
Citi, stalti stāvot kājās,
Savā starpā sarunājas.
Bet šiem visiem te par godu
Danco divi pāri odu
Un no miežu graudu pāra
Rūķa sieva putru vāra.

Sieva dzirdot kas par lietu,
Solas bērnam taisīt vietu.
Taisīs bēniņos uz dēļiem
To no pieciem sešiem pēļiem.
Bet vispirms tak vajagot
Viņu arī pabažot.

Drīz vien Jurīts sēž pie traukiem,
Kuņos biezputra ar taukiem
Un tai blakus — tīri briesmas —
Paprāvs zvirbuls, cepts uz iesmas.

Neēdis nekā tai dienā,
Jurīts vienā paņēmienā
Apēd visu un tad kasās: —
Vēders tā kā vēl ko prasās...
Būtu paprāvāki trauki,
Paēdis viņš būtu jauki.

Krogus rūķis saņem rokas:
Tiešām ēšana tam sokas.
Ko viņš apēd reizē vienā,
Nevār pieci rūķi dienā.
Tikai kungs, vai ķēniņš varot
Tādu izēdēju barot.

Jurīts tikai acis bola.
Te nu, pakāpies uz sola,
Rūķis piesauc mazo vīru,
Noslauka tam muti tīru
Un tad soļiem lēniņiem
Uzved to uz bēniņiem.

Bet kad sienas pulkstens sit
Gausi čīkstot divpadsmit,
Naktsvaktņieks ar divām rungām
Sit pa mucu kā pa bungām:

„Tratā, tratā, tratā, tratā, —
Braucat ratā, braucat ratā;
Tratā, — ceļš uz mājām glums, —
Tratā, braucat ratā, — bums!“

Un tūlīt pēc trokšņa skaļā
Durvis pašas veņas vaļā.
Cits pa durvīm, cits pa logu
Viesi steigšus atstāj krogu;
Citi spārnos, citi kājām,
Rūcot skrien uz savām mājām.

*

Jurīts paveŗ aci vienu:
Tavu jauku rudens dienu!
Visos bērzos tīrais zelts,
Pāri viņiem zila telts.
Krūmos un zem koku zariem,

Apspīdēta saules stariem
 Mirdz un laistas zelta rasa.
 „Kur es esmu?” Jurīts prasa,
 „Kur tad krodziņš Vecā Beka?”
 Te tik aizaugūsi teka,
 Celmi apauguši sūnām,
 Vietām sirmām, vietām brūnām.

Te uzreizī balsi cietu
 Sauc kāds: „Kas tad tā par lietu!
 Mēs te saucam, mēs te gaidam,
 Cauru nakti apkārt skraidam,
 Visu rītu laužam kājas, —
 Viņš te saulē sutinājas!”

Jurīts paveņ acis abas.
 Tiešām, izredzes nav labas:
 Kaimiņtēte bārgu seju,
 Nāk no pakalna uz leju.

„Ko tu te kā sivēns vārties?”
 Sāk viņš bargā balsī bārties.
 Un pirms atjēdzies tas lāga,
 Stiepj uz mājām to aiz krāga.

Kārais zobs

Pēc šī trača nedzirdētā
Miers ir Vakardienas sētā.
Visi tagad bērnu vārgo
Sargā tā kā mantu dārgo.

Tā tas iet līdz pienāk gals
Vasarai un sākas sals;
Ziema līdz ar Mārtiņiem
Grabinas pie vārtiņiem.

Jurīts tagad caurām dienām
Bēdīgs sēž starp četrām sienām.
Kad viņš grib pa lauku skraidīt,
Skroders sāk to tūdaļ baidīt:
„Ja tu skriesi laukā slepus,
Tevi noķers gaļais klepus.“

Logi ledus puķēm klājas,
Un pie dienas gaismas vājas,
Netikdams ne soli laukā,
Jurīts nīkst kā puķe traukā.
Apsēdies uz mūri šauro,
Klausās viņš, kā vēji auro,
Sēž un domā tikai vienu:
Cik līdz svētkiem ir vēl dienu.

Beidzot vārna kokā sauc:
„Bērni, ziemas svētki brauc,
Lai nu katris pamanas
Ietikt viņu kamanās!“

*

Pušelnieks ar kaimiņtēti
Turas vēl pie vecā svēti.
Sirds sit abiem siltāk krūtīs, —
Šodien brauks tie svētku šķūtīs.

Pievakarē, jūgdams bēro,
Kaimiņtēte laiku vēro;
Piebrauc zirgu durvju priekšā,
Liek, lai visi sēžas iekšā.

Tas, kas ziemā braucis, zinās,
Kā tad ģērbjas, kā tad tinās.
Jurīts tikai lielām mokām,
Kustināt spēj kājām, rokām:
Pāri mātes kažociņam
Lielais nēzdogs pārsiets viņam.

Tikai skroders kā pēc traka:
Mugurā tam plāna prakā.
Tā kā pozdamies uz balli,
Aptinis ap kaklu šalli.
Kad pavisam salti tikšot,
Solas brīžiem kājām rikšot.

Tie, kas nav no tālām mājām,
Ceļā dodas tieši kājām.
Kaimiņtēte brauc tiem gaļām,
Padodams pa labvakaram.

Tikuši pie vietas svētas,
Atstāj zirgu tie pie sētas,
Un kā klājas baznicēniem,
Kāpj uz augšu soļiem lēniem.

*

Iekšā, aizturēdams elpu,
Jurīts vēro plašo telpu,
Tur tai skapī tā kā stropā
Miljons bišu būtu kopā,
Kā tur dārd un kā tur ruc,
Kā tur brīžiem jauki dūc . . .
Bet pie sienas lielā traukā
Mācītājs teic balsī jaukā:

Labu vēsti viņš nu nesot: —
 Miers virs zemes tagad esot,
 Miers un cilvēkiem labs prāts, —
 Kā tas ganiem sludināts.

Augšā tur, lūk, vienā kaktā
 Skroders dzied, kā gailis laktā;
 Jauku dziesmu ieaijāts,
 Kaimiņtēte klusi krāc.

Kad tai jaukai dziesmai beigas,
 Visi laukā iet bez steigas. . .

*

Mājās braucot, tīri kauns, —
 Notiek atkal kaut kas jauns:
 Visiem tērzējot un smejojot,
 Zirgiem mundri rikšos skrejot,
 Jurīts kādā brīdī jaukā
 Izveļas no kulbas laukā.

*

Svētku vecīts soļiem sīkiem
 Iet starp kokiem taisniem, līkiem,
 Iet un skatās — ak tu mūžs —
 Kas tur zemē stēn un pūš?!

„Ak tu tavu posta dienu! —
Pametuši bērnu vienu!
Celies, puisīt, nu tik kājās,
Pārvedišu tevi mājās.“

*

Tā nu viņi soļo abi.
Sniegs pa kreisi, sniegs pa labi,
Zvaigznes spīd, un mēnesrags
Peld pie debess liels un smags
Tiešam skaistas lietas gaisā,
Bet kas zin, vai svētku maisā
Nav kas skaistāks, nav kas košāks? —
Jurīts paliek tā kā drošāks,
Sāk viņš klusu, cik vien spēdams,
Taustīt, vai tur nav kas ēdams.

Maisam ielāpu bez gala,
Un pa to, kam viena mala
Drusku vaļā pairusi,
Mazais Jurīts klusi, klusi
Kā pa tīšām, kā pa jokam
Ārā velk pa pēperkokam,
Līdz pēc soļa simts un trešā
Arī lielā sirds tam ķešā.

Tad nu viņš, pa druskai lauzdams,
Čāpo, lielo sirdi grauzdams.

*

Bet kad tie tiek vilku silā,
Jurīts tikko kājas cilā,
Iet un iet, līdz beidzot stājas, —
Neklausā vairs vīram kājas.
Vecīts skatās, — tiešām grūt
Bērnā te uz priekšu kļūt.
Priekšā neizbrienams kupens,
Sniegs tik irdens, sniegs tik drupens.

A.K. 1934.

Nu, ja nevar tikt vairs cauri,
Vecīts paņem raga tauri
Un nu pūš tai brīdī smagā
Diezgan žēli trīs reiz ragā.

*

Pasta rūķis savās mājās
Vēl ir nomodā un kājās.
Pārņemts dziļu svētku domu,
Sakārto viņš pasta somu.
Te nu plānām sienām cauri
Dzird viņš pūšam tā kā tauri.

Acumirkli rūķis kājās,
Un pie mēnesgaismas vājas
Velk viņš sētā pasta kulbu,
Jūdz tai priekšā zaķi stubu,
Un kā vējš ar zirgu savu
Joņo prom uz vilka gļavu,
Tur kur mazais Jurīts sniegā
Aizmidzis guļ saldā miegā.

Tad ar vecīti tie abi
Novieto to kulbā labi,
Satin krietni šādās tādās
Mīkstās siltās peļu ādās.

Te nu, atvadoties lēnām
Vecīts prasa mazam zēnam:
„Jurīt, klausies, Jurīt, dzirdi,
Kur tu liki lielo sirdi,
Tādu brīnumskaistu balvu?“ —

Jurīts tikai groza galvu.

„Vajadzētu, teikšu mīksti,
Drusku uzdot tam ar rīksti,
Ja tā rīkojas un daras.“

Pasta rūķis rūc un bažas,
„Gan par maisā plēsto robu
Izraušu tev kāro zobu.“

Vecīts saka: „Labi, labi,
Braucat tik uz mājām abi,
Pienāks laiks un zobs bez tevis
Izkritīs tam pats no sevis.“

*

Rūķis piesien zaķim zvanu
Un tad joņo, dieniņ manu! —
Tā kā zils gar acīm metas.
Uz to troksni mājās retās
Ierejas pa reizei suns,
Vietām paspīd logā guns.

Visi, kam tie gaŗām ņaujas
Bailīgi no ceŗa raujas.
Norāvis no galvas podu,
Sniega vecis atdod godu.

*

Māŗās visi skrien kā skudras,
Nu ir visiem galvas gudras: —
To tak vajadzējis zināt,
Kā to bērnu iesēdināt.

Māte raud un skroders saka:
„Nebūtu man plāna praka,
Būtu kārtīgs apavs kāŗās, —
Gan es pārvestu to māŗās.“

Te pa brīdi sārts kā oga
Paspīd deguntiņš aiz loga.
Visi klausās, — tieŗām laukā
Kāds tur grabinas un ņņaukā.

Tad nu skroders uzlec kāŗās:
„Jurīts, Jurīts atkal māŗās!“
Paŗeŗ to un ienes iekŗā,
Nosēdina krāsnij priekŗā
Un pret klepu un pret vēŗu
Dod tam kumeliŗu tēŗu.

Kad nu gaŗām bēdas, briesmas,
Sāks ņie dziedāt svētku dziesmas.

Tikai zēns nav labā omā; —
Viņŗ par kāro zobu domā:
Kas gan rūķītim tur tiktu,
Ja tas zobu izraut liktu?

Le 12 282

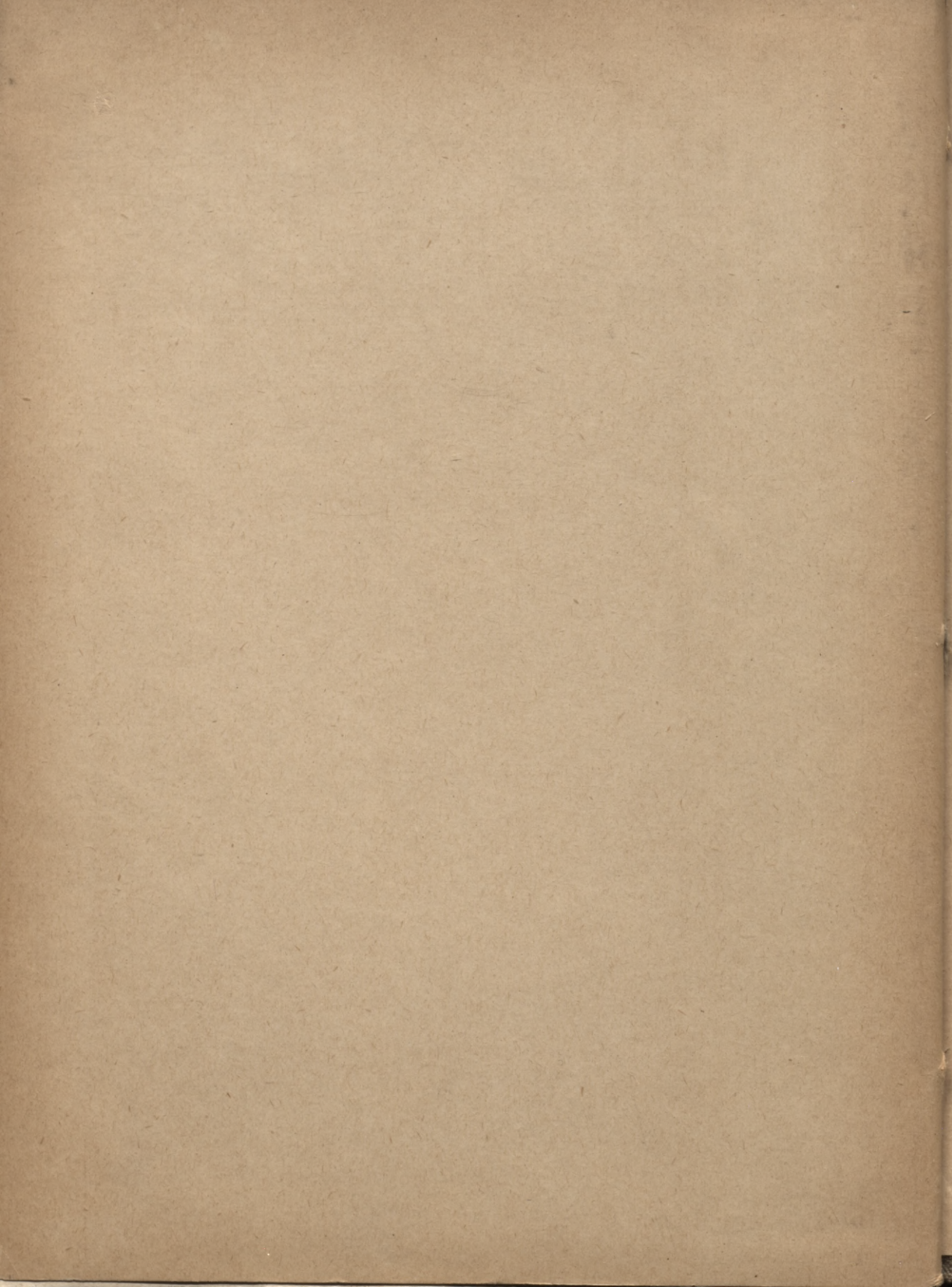

6. DEC. 1934

LB/2282

-60

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309057849